

«دین‌بایش ملی پرستاری، روان‌شناسی، ارتقای سلامت و محیط زیست سالم»

۵ شهریور ۱۳۹۴

عوامل تنش زا و روش های سازگاری در پرستاران بخش های روانپزشکی مرکز آموزشی

درمانی رازی تبریز

یوسف وارسته مقدم*^۱، مجید صادق فرد^۲، سید حسین محمدی^۳

چکیده

پژوهش حاضر از نوع توصیفی تحلیلی با هدف تعیین عوامل تنش زا و روش های سازگاری با آنها در پرستاران بخش های روانپزشکی با حجم نمونه ۱۰۴ نفر در مرکز آموزشی درمانی رازی شهر تبریز می باشد. برای جمع آوری داده ها از سه پرسشنامه مشتمل بر اطلاعات فردی؛ پرسشنامه استرس شغلی دی.سی.ال؛ روش های سازگاری با استرس در پرستاران بخش های روانپزشکی استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل یافته ها از نرم افزار SPSS-17 و جهت پاسخ به سؤالات پژوهش از آزمون های آماری ضریب همبستگی پیرسون، رگرسیون، تحلیل واریانس، آزمون تعقیبی توکی و آزمون تی استفاده گردید. دستمزد پایین؛ تهدید از طرف بیماران و همراهان؛ نبود امنیت کافی در بخش، استرس های شایع نمونه ها بودند. پرستاران بخش های حاد استرس شغلی بالاتری نسبت به پرستاران سایر بخش ها تجربه می کردند. این اختلاف در پرستاران بخش های مزمن معنی دار بود ($p=0.02$). بجز متغیر جنس، ارتباط معنی داری ما بین سایر متغیرهای فردی با استرس شغلی مشاهده نشد. پرستاران مرد استرس شغلی بالای معنی داری در مقایسه با پرستاران زن تجربه می کردند ($p=0.04$). اکثر پرستاران با خود باوری؛ افزایش دانش و تجربه؛ تکیه بر توانایی ها سعی در سازگاری با تنش ها داشتند. استفاده از روش های عاطفی محور در پرستاران بخش های حاد، استفاده از روش های مسأله مدار در پرستاران بخش های مزمن بیشتر از سایر بخش ها گزارش گردید. بکارگیری روش های انحراف فکر و توجه و برخورد هیجانی در پرستاران زن نسبت به پرستاران مرد بیشتر بود.

۱ کارشناس ارشد پرستاری کودکان، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، مرکز آموزشی درمانی رازی. Email: yvarasteh@yahoo.com

۲ مسئول واحد مددکاری (کارشناس ارشد روانشناسی عمومی)، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، مرکز آموزشی درمانی رازی. Email: M.sadeghfard@yahoo.com

۳ سوپروایزر آموزشی (کارشناس ارشد پرستاری داخلی جراحی)، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، مرکز آموزشی درمانی رازی. Email: shm.f.k.s@gmail.com

«دین‌بایش ملی پرستاری، روان‌شناسی، ارتقای سلامت و محیط زیست سالم»

۵ شهریور ۱۳۹۴

این اختلاف در روش انحراف فکر و توجه معنی داری بود ($P=0.4/0$). آموزش روش های پیشگیری و روش های سازگاری با تنش ها به کارکنان خصوصاً پرستاران بخش های روانپزشکی توصیه می شود.

کلمات کلیدی: پرستاران، بخش های روانپزشکی، استرس شغلی، روش های سازگاری عاطفی محور، روش های سازگاری هیجان محور.

مقدمه: استرس از جمله عوامل تأثیرگذار در سلامتی جسم و روح انسان بوده که ریشه در روح و روان، نوع تفکر و بینش انسان و شیوه زندگی او دارد. نیروی انسانی مهم ترین سرمایه سازمان هاست و هر چه این سرمایه از کیفیت مطلوب و بالاتری برخوردار گردد؛ موفقیت، بقاء و ارتقاء سازمان بیشتر خواهد شد (رحیمی و همکاران ۱۳۸۳). امروزه تنش های ناشی از کار در میان عموم مردم، متخصصان بهداشتی و آموزشی و سایر کسانی که مسؤولیت بهزیستی افراد را بر عهده دارند از جمله پرستاران بسیار رایج بوده و در رأس امور قرار دارد (شریفا و همکاران ۲۰۱۱). استرس های شغلی هزینه های زیادی را برای شاغلین و سازمان ها در پی دارد. آن با بازده سازمانی معیوب، افزایش ترک خدمت، بروز انواع اختلالات جسمانی و روانی، درخواست های مکرر استعلاجی و افزایش حوادث حین کار، عملکرد ضعیف پرسنل و کاهش رضایت شغلی همراه می باشد (شاکری نیا و محمدپور ۱۳۸۹، ناکازیس و کوزونی ۲۰۰۸، کنت و همکاران ۲۰۰۷). بررسی ها نشان می دهند که ۹۳٪ پرستاران مرتباً تحت تأثیر عوامل استرس زای محیط کار قرار می گیرند که می تواند سلامت جسمی و روانی آنان را تحت تأثیر قرار دهد (تیموتی و برگمن ۱۹۹۹).

بخش های روانپزشکی یکی از مراکز استرس آور در مراکز آموزشی درمانی به شمار می روند (یوسفی و همکاران ۱۳۸۵) و پرستاری در آن بخش ها به علت نوع بیماران و مشکل در برقراری ارتباط با بیماران روانی و کنترل آنها جزو مشاغل پر استرس محسوب می شود. آنها بطور مداوم از بیماران مبتلا به افسردگی، اضطراب، اسکیزوفرن و دو قطبی، اختلالات شخصیت (بویژه شخصیت های ضد اجتماعی و مرزی)، مبتلایان به آشفتگی های فکر و ادراک (دارای انواع توهمات و هذیان ها) مراقبت و حمایت می کنند (یوسفی و همکاران ۱۳۸۵، ام.سی.گرید و همکاران ۲۰۰۳). بر اساس تحقیقات انجام شده دو سوم پرستاران بخش های روانپزشکی در کانادا انواع مختلفی از تنش ها را تجربه می کنند (رایبسون و همکاران ۲۰۰۳). مطالعات انجام شده در بخش های روانپزشکی مبین این نکته است که بیشترین قربانیان رفتارهای پر خاشگرانه و تهاجمی بیماران روانی بستری در واحدهای روانپزشکی پرستاران، پرسنل کمکی و دانشجویان پرستاری می